

פרשת שמות

התהלים ומצרים

"הרב יודע איזה חידוש חידשתי היום,?" ניגש משה, הידוע כעם הארץ מופלג, לאחד מתלמידי החכמים בשכונה כשעיניו נוצצות.

הוא לא המתין לתשובה והחל לומר את הרעיון.

הרב שמע את דבריו בסבלנות ולאחר מכן הוכיחו בעדינות: "חידוש זה שאמרת, מקורו בספר של אחד מגאוני הדורות.

לא נכון ולא ראוי להעתיק חידוש שראית בספר ולהציגו כחידוש שלך."

משה שמע והודה: "נכון, הרב צודק."

אך מיד לאחר מכן המשיך לסנגר על עצמו: "האם טוב אני מדוד מלך ישראל שהעתיק חצי מספר התהלים שלו מתוך סידור התפילה***...?!"

חלק נכבד מהמעבר של בני יעקב ממצב של משפחה למצב של אומה גדולה - עם ישראל, מתרחש במצרים.

ראשית התהליך הוא בפרשתנו הפותחת את החלק הפחות נעים - אך הכרחי לזיכוכ בני ישראל - גלות מצרים.

התורה פותחת בפסוק: "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו."

המדרש תמה על לשון הפסוק שסופו סותר את תחילתו, מתחילה כתב "הבאים" לשון הווה, ואז מסיים "באו" לשון עבר.

ובאמת, עברו 17 שנה מאז בואו של יעקב למצרים עד פטירתו, ועוד שנים רבות עד שהחל השעבוד בפועל, אם כן, מדוע נקטה התורה בלשון "הבאים מצרימה".

החיד"א מביא רמז בתחילת הפסוק, סופי התיבות של המילים: ואלה שמות בני ישראל הבאים, יוצרים את המילה תהלי"ם.

הרמז הוא נהדר, אבל צריכים להבין מה רוצה התורה לרמז לנו בו.

רבי יששכר דב רוקח, האדמו"ר מבעלזא, שליט"א, מסביר כאן רעיון חשוב לכל יהודי באשר הוא: בתקופות חיינו השונות אנו נמצאים במצבי רוח מגוונים מאוד, החל משמחה ואושר עד חלילה צער וכאב.

ביניהם כמובן נמצאים עוד מצבים רבים מאוד.

מעניינת העובדה, שכל יהודי, בכל זמן - יהיו מצב רוחו והרגשתו אשר יהיו - בעת שיקרא בספר התהלים ירגיש כאילו נכתבו הדברים בדיוק עבור מצבו הנוכחי.

פרשת שמות

איך ייתכן שמזמורים אשר נכתבו על ידי דוד מלך ישראל לפני אלפי שנים יקלעו בכל עת ובכל זמן לכל מצב רוח נתון כאילו הרגע ניתנו עבורו משמים? ביאור הדברים הוא כך: דוד המלך עבר רבות בימי חייו, אך תמיד תמיד הקו שהנחה והוביל אותו היה ביטחון ואמונה בה'.

עיקרון זה מופיע לכל אורך פסוקי ספר התהלים כחוט השני, אין מצב בו דוד המלך לא שם מבטחו על ה' יתברך שהוא זה שיתמוך בו ויהווה לו משענת.

בטחונו המופלג היה כתינוק שנמצא בחיקה של אמו, הוא אינו דואג לאוכל ולא לשתייה, לא למצב הביטחון ולא למשכנתא שחזרה.

רק אמה המסורה היא זו שתדאג לו.

הוא? פנוי לשחק ולהשתובב באושר עד שתגיע הבעיה הראשונה, באותה השנייה הוא פורץ בבכי או בזעקה והוא בטוח שאמא תבוא לחלץ אותו מצרתו.

איך מתקשרים פסוקי התהלים לגלות מצרים? כאן באה התורה לרמוז לנו שאמנם בני ישראל - יעקב אבינו - שהגיעו אתו למצרים) את יעקב איש וביתו באו) הגיעו לשם לפני שנים רבות.

אך תמיד כל אדם מ"בני ישראל" נחשב כאילו כעת הגיע "מצרימה", אופפות אותו צרות ובעיות שעליו לפתור, הוא נתון במיצרים שמגבילים אותו ומונעים ממנו לפרוח ולפעול.

למה סיפרה לנו התורה נקודה זאת? כדי שנבין שעצה היחידה לצאת ממצבים כעין אלו, היא אחת: כמו שדוד המלך השליך יהבו על רבונו של עולם כי ידע שרק הוא מסוגל להוציאנו מן המצר, כך גם אנו נזכור תמיד שיש מיצרים - גשמיים ורוחניים - מהם צריכים אנו לצאת, ואין לנו על מי לסמוך אלא על אבינו שבשמים.

אולי זו הסיבה שאנשי כנסת הגדולה, מסדרי התפילה, שילבו בסידור התפילה פרקים שלמים ופסוקים רבים מספר התהלים.

חוץ ממה שפסוקים אלו פועלים בשמים דברים גדולים, יש כאן גם מסר לאדם המתפלל: אתה מדבר עם אביך האוהב, ביכולתך לבקש ממנו כל מה שעולה בדעתך.

על מנת לבקוע את המחסומים) המיצרים) שמעמידים המקטרגים בפני תפילותיך, אתה זקוק לחיבור חזק ואיתן של אמונה ובטחון במי שאמר והיה העולם.

תחושת האקטואליה הזו שמעניקה קריאת התהלים לאומרם, אמורה ללוות אותך בשעת התפילה.

התפילה הזו שאתה מתפלל כעת, נכתבה במיוחד עבורך! בל נחמיץ את החוויה.

פרשת שמות